

EGYHÁZI- ÉS ISKOLAI SZEMLE

Felelősszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN református lelkész

Megjelenik két hetenként, szombaton

Előfizetési ára: egész évre 120 Lei, fél évre 60 Lei, egyes szám 5 Lei.

Szerkesztőség: Satu-Mare (Szatmár) Református lelkész hivatal, a hová a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény küldendő. Kiadóhivatal: Oradea-Mare (Nagyvárad) Ferdinánd király-út (Rákóczi-út) 14. szám. Előfizetési díjak, hivatalos hirdetések díja, reklamációk Konrád Géza címére Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 14. küldendő

Egyházunk és a sajtó.

Ha valaki állandóan figyelemmel kísérné az egyes helyi, vidéki és központi jellegű politikai napilapok egyházunkra vonatkozó hiteit és cikkeit, nagyon különös, egyáltalán nem hízogó képet alkotna magának egyházi életünkről, ha ugyanis a sok össze-visszaság és ellenmondás miatt tudna valami képet alkotni. Két helytelen dologban látjuk ennek az okát. Egyik az, hogy az ujságok ránk vonatkozó cikkeit, vagy legalább tudósításait nem egyházunkhoz tartozó, sőt igen sokszor nem is keresztyén egyének írják, akik a legnagyobb mértékben tájékoztatlanok gondolatvilágunktól, világnézeteinktől távol állók, vele homlokegyenest ellenkezők és, akik, ha nem is akarjuk őket szándékos ferditéssel vádolni, — mindenből a szájuk íze szerint való dolgokat ragadják ki és ízlésük szerint tárgyalják, ami által igen gyakran a pletykák sorába sülyesztenek le egyházi ügyünket.

A tájékoztatatlanságnak elsőrendű iskolapéldáját olvashattuk a minap a „Brassói Lapok” egyik számában, mely a bihari egyh.-megye gyűléséről közölt tudósításában megírta, hogy a bihari egyh. megye elhatározta a többiek között a bukaresti agensség szervezetét, konventi bíróság megalkotását, theologia felállítását és önnálló nyugdíjintézet megteremtését, holott csupán az egyh.-kerületi közgyűlésnek e tárgyakra vonatkozó határozatait vette tudomásul.

A tendenciozus beállítást, vagy tudatlanságból eredő, gyakran szenzációt vadászó elváltoztatást pedig mindenki tapasztalhatta, aki valaha nyilvánosság részére ujságírónak nyilatkozatot adott.

A másik ok abban van, hogy ez a hírlapírói fogatkozás azokra is ragad, akik, mint hivatalos egyházi férfiak, a nyilvánosság előtt egyházi ügyekkel foglalkoznak. Valami szerencsétlen ragály rajtunk, hogy rendszerint azt üjtük dobra, amit legmagánabb és leghivatalosabb ügyünknek kellene tartanunk, ami pedig

egyházi életünk lényegét teszi, az alkotó, építő munka egyes jelentős mozzanatait, vagy ezeknek mindnyájunkat érintő akadályait szerényen, sőt élehetetlenül elhallgatjuk. Pedig míg amazok legfeljebb csak napi szenzációk, melyeknek tárgyalása csak gyöngítésünkre szolgál, ezek a történelem épületének egy-egy tégladarabjai. Ezt az elrejtőzést nemcsak a napilapokra, de lapunkra nézve is sokszor tapasztaljuk. Egy-egy jelentős eseményről gyakran nagy késéssel, vagy egyáltalán nem kapunk tudósítást többszöri felhívás, sőt ígéret dacára sem.

Nagyfontosságú mozzanatok, alkotások, példaadások, vagy sérelmek fekszenek ártákbán eltemetve, anélkül, hogy mi magunk is tudnánk róla. Pedig a publikálásuk nemcsak érdekesség, hanem idejében való közreadásuk nagy haszonnal is jár. Hogy juthatnának ezek a nyilvánosság elé, ha még saját magunkat sem tájékoztatjuk. Ezeken a bajokon segíteni kell! A nyilvánosság előtt nem szabad elzárkózunk, sőt keresni kell a kapcsolatot az egyház és a sajtó között, gondoskodnunk kell a sajtó informálásáról, de ez hivatalos és felelősségteljes legyen.

Régebbi egyetemes egyházi életünkben többször emlegették a sajtóiroda megszervezését. Tudtunkkal azonban nem lett belőle más, mint egy jóhangzású cím, gazda nélkül. Pedig ennek megteremtése nem kivihetetlen, csakhogy más formában, mint ahogy régen elképzelték. Legyen ez valóban élő és működő szerve egyházi életünknek. Hálózza be érzékkel bíró, elevenollu és munkára kész tagjaival az egész egyházkerületet, hogy így minden hír ide fúson be a leggyorsabban és viszont minden velünk kapcsolatban levő eseménynek azonnal utána járhasson. Legyen minden egyh.-megyében, sőt minden lelkész körben egy-egy tudósító, aki kisebb, közvetlenül érintő eseményekről azonnal tudósítsa a helyi, vagy környéki lapokat — felelőssége teljes tudatában — és a központi sajtóirodát, mely a nagyobb nyilvánosságot érdeklő, vagy kívánó

fontosabbakról a szélesebb elterjedésű lapokat értesíti. Szóval, ha életképessé akarjuk tenni, akkor a többi ismeretes sajtóirodák mintájára kell megszerveznünk és ahoz hasonló jelentőségűekké kell tennünk. Így ha még költségekbe kerül is, minden kiadás megterül, mert a megbízható tudósításokat minden valamire való lap megfizeti. De saját magunknak is érdekünk és a multban elképzelt sajtóirodánál sokkal nagyobb fontosságu, mert itt ma minden egyházi ügy fajunknak, nemzetünknek az ügye.

Debreczeni István.

Egyházi élet.

A bihari egyházmegye közgyűlése.

Október 9-én tartotta a bihari egyházmegye rendes őszi közgyűlését. Előző napon a Lelkészegyesület ülésezett, mely több indítványt terjesztett az egyházmegyei közgyűlés elé. A konfirmációra vonatkozólag javasolja, hogy 14—15 éves korban történjék, az előkészítést feltétlenül lelkészek végezzék, a kerület irasson alkalmas vezérkönyvet s a konfirmáció megtartása mindenütt áldozócsütörtökön legyen. Kéri a közgyűlést, hogy kötelezze a lelkészeket úgy a kör, mint a megyei értekezleteken való megjelenésre és az egyházakat napidijaik fedezésére. Javasolja, hogy az egyházkerület tegyen lépést a vallás és magyar nyelv tanításának eredményesebbé, illetve lehetővé tételére. Indítványt tesz a stólarendezésre vonatkozólag és elhatározza, hogy az egyes lelkési körök lelkészei a téli hónapokon át kettenként kölcsönösen látogassák meg egymás gyülekezeteit és istenitisztelést tartsanak, ugyszintén a hivatalos egyházlátogató küldöttségek is a vizitáció alkalmával. A gyűlés keretében Nagy Vilmos ismertette a vasárnapi iskola kérdését, egy másik előadás keretében pedig az állami iskolai tanulók vallástanításával foglalkozott. A vasárnapi iskolai előadását a lelkészek és tanítók plenuma előtt megismétli Gulya Géza s.-lelkész mintatanítást tartott.

Az egyházmegyei közgyűlést ének, Tarnóczy Lajos esperes buzgó imádsága és Telegdi József gondnok beszéde nyitotta meg. Beszédében ismertette a tavaszi gyűlés óta lezajlott eseményeket, első sorban a püspök és főgondnok választását. Megállapítja, hogy a választás óta elhangzott hivatalos kijelentések nem irányultak a püspök személye ellen. A jelenlevők helyeslésétől kísérve jelentette ki, hogy tőle eltántorodni nem fognak, remélve, hogy sikerül a kormány hozzájárulását is megnyerni a megerősítéshez. Örömmel konstatálja, hogy egyházi életünkben javulás van; hiveink belátják, hogy iskoláink fenntartása vallási és nemzeti érdek s igyekeznek a lelkési és tanítói állásokat biztosítani. A tanácsbíróvá megvá-

lasztott dr. Ujfaluassy Sándor eskütétele után azzal vállalja tisztét, hogy benne nem az emelkedést, hanem az eddigi munkakör kitágulását látja. Megválasztása alkalmával 2000 Lei alapítványt tett. Eördögh Imre és neje Bodnár Margit siteri tanítók eskütétele után az egyházkerületi határozatok tárgyalása következett. Mivel a lelkési nyugdíjintézet ügyében a kerületi gyűlés óta semmi sem történt, indítványozta a közgyűlés, hogy ha ez a folyó évben nem nyer befejezést, a kerület tekintsen el a hozott határozattól és önállóan szervezze meg. A díjlevelek revíziójára és méltányos megegyezések létesítésére az elnökség vezetése mellett Könyves János, Fodor József és Szűcs Aladár tagokból bizottságot alakított. Megszervezte a belmissziói bizottságot, az elnökség mellé megválasztva előadónak dr. Bodnár Gábor, tagokul Kiss Károly és Szűcs László lelkészeket.

Az esperesi jelentésből, mint korunk és helyzetünk képét szomorúan jellemző ecsetvonások, egymásután tárulnak fel a különböző egyházi és vallási sérelmek. Pósalakon a főszolgabíró megtiltotta a vallásos estélyek tartását és az egyházi énekkar működését, Köröskisjenőn is beszüntették, Mezőtelegden pedig nem engedélyezték. Borson az egyik tanítói állástól nemcsak az agrárreform után nyert földet vették el, hanem a régi egyházi tulajdont képező 8 és fél holdat is. Az iskolai beiratások körül az állami igazgatók különböző erőszakoskodásokat fejtettek ki. Mindezeket orvoslás keresése végett terjesztették az egyházkerülethez. A Lelkészegyesület javaslatait változtatlanul elfogadták.

A tanítónőképző ügyével kapcsolatban elhatározta a közgyűlés, hogy megkeresi a nagyenyedi tanítónőképző igazgatóságát, a két képzőnek közösen leendő fenntartása végett. Az eddigi terhek viselése végett megkeresi a fenntartó-testület tagjait és erre javaslatot kér az igazgató-tanáctól. Az adósság sürgetőbb részének törlesztéséből 20,000 Leit elvállalt. A biharszentjánosi presbiterium beadványára a gondnok felmentési díját 500, a presbiterékét 300 Leiben állapította meg. Több adókulcs megerősítése, kölcsönügy és számvévőszék jelentésének letárgyalása után, a közgyűlés buzgó énekléssel véget ért.

Gyűlés után a tagok közös ebédre gyűltek össze, melyen több emelkedett hangulatu pohárköszöntő hangzott el.

Harangokat,

vagy harangszerelőanyagokat ajánl 12
és vagy harangállományokat

Hönig Frigyes

harang-öntődéje

ARAD, Strada Bariliu No. 10-21. Alapítva 1840.

Akiket hazahivott az Ur.

Balogh Zoltán, belényessonkolyosi lelkész augusztus 21-én, 40 éves korában, lelképásztorkodása és házassága 3 ik évében Nagyváradon elhunyt. Hivatását komolyan betölteni igyekező, szelid szolgálója volt az Urnak, rövid ideig tartó önálló munkásságát alig kezdette meg, csakhamar súlyos betegségbe esett, melyből hiába keresett gyógyulást. Üdülés végett egyik rokonához ment, ahol azonban állapota rosszabbra fordult, úgy hogy kórházba kellett szállítani, hol idegbaja fokozódott és rövid idő múlva meghalt. Temetését Csernák Béla ker. főjegyző végezte.

A magyar ker. ifjúsági egyesületet és az egész ker. ifjúsági munkát súlyos veszteség érte. Megyericsy Béla, a ker. ifj. egyesület országos titkára szeptember 29 én elhunyt Zürichben, hova régi betegségének gyógyíttatása végett utazott. Itt epékőbántalmi miatt operálni kellett, de gyöngye szíve nem bírta ki a műtétet. 45 éves volt és 16 éve működött a Ker. Ifj. Egyesület Nemzeti Szövetségének szolgálatában, melynek kebelében lelkes, önfeláldozó munkásságot fejtett ki. Családot nem alapított, csak az ifjúságnak és Krisztusának élt.

Elköltözött a magyar reform. lelkészi kar egyik tisztés, értékes tagja: Léva János, előbb sárkereszturi, utóbb bicskei lelkész, t. b. esperes 74 éves korában és lelképásztorságának 47-ik évében. Jelentős irodalmi munkásságot fejtett ki és nemcsak egyházmegyéjében és kerületében, hanem az egyetemes egyházban is méltán megérdemelt tisztelet vette körül.

Október 7-én kísérték utolsó útjára Zsilinszky Mihályt, az ág. ev. testvéregyház volt egyetemes főfelügyelőjét, kiváló egyháztörténetírót, ki különösen „A magyarhoni protestantizmus története” c. nagy diszmunkával értékes ajándékot adott az evangéliumi magyar egyházaknak.

Az Ur adja meg a hazatérteknek a hű sáfárok méltó jutalmát!

Egyházi hírek

Bottyán Pál lelkész távozásja Belényesből. A Szemle már régebben közölte, hogy Bottyán Pál belényesi és Bokor Sándor erdőhegyi lelkész testvéreink kölcsönösen állást cseréltek. A csere a napokban lett aktualissá és Bottyán Pál belényesi lelkész szept. hó 20-án búcsuzott hiveitől. Bottyán Pál a külső-anyagi és a belső-lelki építés terén egyaránt gazdag és áldásos eredményű 21 évi lelképásztori munkálkodás után cseréli fel állását a kényelmesebb erdőhegyi lelkészi állással. Huszonegy évi hűség és becsületes munkálkodás forrasztotta össze

nevét a belényesi ref. egyház történetével s a város társadalmi és kulturális életében ma is tevékeny, valamikor pedig éppen vezető és irányító szereplése Belényes város történetével is. Az egyháztagok anyagi megterhelhetése nélkül végzett építések: a modernül renovált paplakás, az izléseesen parkírozott és vasráccsozattal ellátott cinterem, 2 bérház, harangozó és temetői lakások építése, az egyház földjeinek jókarba hozása, beszélő bizonyosságai a külső építés terén végzett munkálkodásának, mellyel olyan anyagi szituációk közé helyezte egyházát, hogy annak fenntartását — emberi számítás szerint — örök időkre biztosította. De nem volt eredménytelen e 21 évi pásztori munkálkodás a belső, lelki építés terén sem. A különböző iskolákban mindig személyesen végzett vallásitanítás, vallásos nevelés, a szakadatlan személyes pásztoralizáció, az a ráhatás, mit hiveire komoly keresztény személyisége gyakorolt, a lelki élet terén is áldásos gyümölcsöket termelt. Ilyen hűségese munkálkodás után búcsuzott szept. hó 20-án hiveitől. Az ez alkalomra gyönyörűen feldiszipált és virágházzá varázsolt templomban könnyes szemmel hallgatta gyülekezete távozó lelkészének utolsó beszédét. A szemekben a hála, a szeretet, a vallás felett érzett őszinte fájdalom könnyei csillogtak s istenitisztelet végeztével a túlradott szívek testvéri csókot váltottak szereteti lelkészükkel. A tiszteletére az nap esze rendezett búcsu-vassorán, melyen a város társadalmának minden rétege képviselve volt, Szabó Kálmán urad. felügyelő-főmérnök, presbyter a hűvek nevében búcsuztatta a „legjobb pásztor”-t; Cozma Traján polgármester a város nevében fájalta az „egész ember” távozását; Szakáts Dénes tárkányi lelkész pedig a lelkészársak nevében köszöntötte „Krisztus leghűségesebb katonáját”. Távozó lelkész 21 évi önzetlen, áldozatos munkásságának bár, egyetlen, de annál értékebb jutalma hiveinek új állomáshelyére is elkísérő és soha el nem fogyó hálás szeretete. Azokhoz — Istennek hála még kevesekhez — pedig, kiknek az egyház közbékéjét felforgatni szándékolt turbulens magaviselete a közszeretben álló lelkész távozásának ha nem is egyedüli, de mindenestre hozzájáruló motivuma volt, Pál apostol szavaival fordulunk: „Semmit ne cselekedjetez versengés, vagy hiábavaló dicsőség által, hanem alázatoság által”. Minthogy távozó lelkész utolsó üzenete is ez gyülekezetéhez: „Teljesítsétek be az én örömet, hogy egyenlő indulattal legyetek, egy szerelmetek legyen, egy értelemmel és egy akarattal legyetek!”,

Sz. D.

Bokor Sándor beiktatása. Szeptember 27-én iktatta be a belényesi gyülekezet új állásába Bokor Sándort, lapunk munkatársát Böszörményi Lajos esperes. Családjával együtt 24-én érkezett meg, mikor az állomásnál ünnepélyes, meleg fogadtatásban részesítették. A lelkész

Mochács Mihály presbyter, feleségét a nőegylet nevében Faragó Sándorné elnökön üdvözölte. Beiktatása alkalmával a templomot virágokkal feldíszítették. Böszörményi Lajos esperes a lelkész hivatására, az új lelkész eddigi és ezutáni munkájára rámutató hatásos beszéddel állította be, mely után Ján. 10. alapján tartalmas, gondolatokban gazdag és lelkes beköszöntő beszédet tartott a jó Pásztorról, kinek követése lehet egyedül életének célja és hűveinek példaképe. A prédikáció után Faragó Gizella VIII. o. t. szép költeménnyel üdvözölte. Istenítisztelet után, melyen Csátári Lajos orgonaművész több orgonaszámmal működött közre, presbyteri gyűlés volt, melyet az esperes nyitott meg s egyik presbyter üdvözlő beszédet tartott. Az új lelkésznek a hűvek e nap emlékére értékes ezüst poharat ajándékoztak. A lelkész karból jelen voltak Juhász András Szűcs Antal és Vass Jenő. A vendégeket Antal Béla gondnok szíves szeretettel látta el.

Lelkészbeiktatás Nagyszalontán. Október 11-én gyönyörű, igazán lelketemelő ünnepe volt Nagyszalonta városának. Dohy Árpád: a ref. lelkész köszöntött be, akinek tiszteletére a város lakossága magyar paphoz méltó ünnepélyt rendezett. A város határánál felállított diszkapu alatt várta az ünnepelt lelkészt d. e. 9 órakor Böszörményi Lajos esperessel az élén a környékbeli lelkész kar és presbyterium, amelynek nevében Bereczky László kurátor köszöntötte meleg szavakkal az új pásztort, amely után a fehérruhás lányok hatalmas serege élén Lovassy Zsuzsika tolmácsolta szerencsekívánatait s egy gyönyörű rózsacsokrot nyújtott át neki a tisztelet és szeretet jeléül. — Dohy Árpád meghatottan mondott köszönetet a nem várt fogadtatásért, mely után a város diszfogatán százakra menő tömeg kíséretében vonult be a templomig. A virággal körülvéve feldíszített templomot zsufolásig megtöltötte a hűvek serege. Pont 10 órakor kezdődött a beiktatási szertartás, melyet Böszörményi Lajos esperes végzett. Gyönyörű beszédben mutatott rá a lelkész nehéz, küzdelemteljes — de szent és magasztos hivatására, amelynek teljesítésében a lelképásztornak a legnagyobb segítsége: a jó Istennek áldott kegyelme. A mély hatást keltett esperesi beiktató után Fenke Ida énekelt gyönyörű színezéssel Vasváry Béla kántor mesteri kíséretében. Ezután Dohy Árpád lelkész tartotta meg beköszöntő beszédjét II. Korinth. 3. 1—3. alapján. Lebilincselő közvetlenséggel beszélt arról a szeretetről, amelyet eddig tapasztalt a hűvek részéről s ő is ugyanazt ígérve, reménységgel kíván hozzáfogni a Vezér, a Krisztus nyomdokán a békeség és szeretet országának e földön való terjesztéséhez. A mindvégig feszült figyelemmel hallgatott beszéd után a református női kar Vasváry Béla kántor egyik zenésített darabját énekelte. — Az istenítisztelet végeztével presbyteri diszközgyűlés volt a városháza dísztermében, ahol az új lelkész a presbyterium s a különböző felekezetek tisztelgését fogadta. A város nevében a főjegyző üdvözölte az ünnepeltet. Délben 150 terítékes bankett volt a kaszinó nagytermében, amelyen harmónikus

képviselőiben jelent meg a város lakossága, nyelve fajra és felekezetre való tekintet nélkül. Délután vallásos ünnepély volt, amelyen Szűcs Antal mezőbajji lelkész Márk XII. 30. alapján biblíamagyarázatot tartott, világos feleletet adva arra a kérdésre: hogyan kell a jó Istent szeretni? Fenke Ida gyönyörű solo éneke és Nagy István VII. g. tanuló szép sikerű szavalata után Arday Aladár gyantai lelkész tartott még vallásos értekezést a bűnről, megrázó erővel mutatva rá annak romboló hatására és egyben az attól való megszabadulás egyetlen lehetőségére: az Igéhez, a Krisztushoz való visszatérésre. A szép sikerű ünnepélyt a gyülekezet éneke zárta be. Este a ref. ifjúság táncmulatságot rendezett. —sz. a.—

Hivatalos rész.

Pályázat.

A sebesi ref. egyház presbyteriuma pályázatot hirdet organista kántortanítói állásra.

Fizetés: 1. Lakás, 3 szoba, konyha, kamara, 600 □-öl veteményes és gyümölcsös kert. 2. Készpénz: 200 Lei. 3. 6 kat. hold föld, legelő, fairtási jog: 5000 Lei. 4. 14 hl. 40 liter buza: 5040 Lei. 5. 9 hl. 60 liter szemes tengeri: 3360 Lei. 6. Egy 8l tűzifa: 800 Lei. 7. Stóla: 200 Lei. 8. Irószerekre: 100 Lei. Amely ki lesz egészítve a törvényes fizetésre.

Kötelessége: Ének, vallástanítás; a vasárnapi iskola vezetése, szükség szerint templomi szolgálat a megszűnt iskola megnyitása után rendes iskolai tanítás. Pályázati határidő a hirdetés megjelenésétől, számított 21 nap.

Pályázati kérvények teljes felszereléssel, román vizsgát igazoló okmánnyal Szabó József ref. lelkész címére küldendő, Sebis, jud. Arad.

BERGER és SPINDLER

nagyszebeni harangöntők ajánlják háboru előtti művészi kivitelben és minőségben készült templomi

harangjaikat

Szállítási idő a megrendeléstől 30 napon belül. Az árak a legolcsóbb napi ár. Jótállási idő: 15 év. Szavatolnak a hangok tisztaságáért és összhangjáért. Hajlandók kedvező fizetési feltételeket adni. 2-10

BISZÁK JÓZSEF

harang- és ércöntődéje Ghioroc-on (Győrök, Hrad-megye)

harangot,
a legutányosabb árak mellett készít a legfinomabb anyagból bármely hangu és nagysága a legdiszesebb kivitelben, kívánatra feliratokkal, képekkel díszítve, ingó rendszerű vas felső koronával, vagy bármely más kívánt rendszerű állvánnyal. Gyártmányai kiválóságát több elismerő levél igazolja. Érdeklődőknek részletes leírással és árajánlattal készséggel szolgál. [Megrendelésnél kérem ezen lapra hivatkozni.] 12